

Az AHZ Művészeti Bizottsága

Zempléni Tamás 1992-ben jött át az Operaház Zenekarából, első kürtös.

Koó Tamás 21 éve, a főiskola elvégzése után került a zenekarhoz, szóló csellista.

Kovács Imre első fuvolás, szintén a főiskola után jött a zenekarhoz, ahol a huszadik évadját tölti. Bársony László szólóbrácsás

A művészeti bizottság megalakulásáról ha mondanának néhány szót, s mióta vannak ebben a pozícióban?

K.T. A zenekarnál működött régebben a "zenekari bizottság", de 1995 őszétől kevesebb taggal művészeti bizottság néven működik. Általában három évenként választották újra, én már több zenekari bizottságnak voltam a tagja.

Z.T. Ebben a mostani összetételben azóta vagyunk a tagjai, mióta ujjaalakult 1995 őszén.

Azért alakultunk újjá mint művészeti bizottság, hogy jobban elkülönüljenek az érdekvédelmi és a művészeti kérdések. A zenekari bizottságban keveredtek ezek a területek, ezek a kérdések, most jobban elkülönül a Közalkalmazotti Tanács és a művészeti tanács munkája.

Milyen területeken tudnak működni, tevékenységüket kifejtteni?

K.T. Általában a művészeti kérdésekben kéri ki a véleményünket.

Z.T. Sajnos az nyilvánvaló, hogy egy zenekaron belül végülis a legtöbb kérdés egy bizonyos fokig művészeti kérdés is. Például az, hogy egy koncertre hány próbát tartunk, - ha ebbe egyáltalán beleszólhatunk - amikor a zenekar munkarendjébe illeszkedik, akkor ez már egy szervezeti kérdés, nem kifejezetten művészeti. Ha viszont azt nézzük, hogyan tanuljuk meg a darabokat a kellő színvonalú koncert érdekében, akkor viszont a művészeti kérdések körébe tartozik.

K.I. Új most ez a felállítás, régebben a zenekari bizottság csinált mindent, sokszor azokat a döntéseket is rákérték, amelyek nem voltak túlságosan népszerűek. Azt mondták, hogy a döntést a zenekari bizottsággal egyetértésben hozták. Minden

alakulóban van most, az is, hogy milyen területen, lesz szükség ránk.

K.T. A zenekar jövőjének kikristályosodásával együtt fognak kialakulni azok a területek, ahol szükség lesz a munkánkra.

Mennyiben változott a helyzet azzal, hogy Kovács Géza lett a zenekar igazgatója?

K.T. Most, hogy Kovács Géza lett az igazgató, maga köré gyűjti azokat az embereket, - jelen esetben a művészeti tanácsot is, - ha olyan kérdések merülnek fel, például a mi esetünkben, amelyekről úgy érzi művészeti kérdések, és szeretné kikérni a véleményünket, s ezért összehívja a tanácsot. Természetesen mi is összejövünk, ha olyan jellegű probléma merül fel ami bennünket érint, és úgy érezzük lépniünk kell.

K.I. Kovács Géza csak múlt év októberétől dolgozik a zenekarnál, egy nagyon komoly és nehéz időszak előtt állunk, mert még nem tudjuk mi lesz a végleges formája a mostani különválásnak a Filharmóniától. Nem tudjuk hogyan lesz, milyen formában oldható meg a szétválás. Ő is tapogatózik, ismerkedik a helyzettel. A Japán turnékon két héti velünk volt, és utána azt mondta, ez többet jelentett, mintha egy fél évig minden próbára bejött volna. Nagyon sokat várunk tőle természetesen, ő itt új ember, meg azt is szokták mondani „új seprű jól seprű”.

K.T. A MÁV Zenekarnál egy nagyon nehéz időszakban szép eredményeket ért el, szponzorok szerzésével, pénzek előteremtésével el tudta érni hogy a zenekar szépen prosperál. Reméljük nálunk is sikerrel működik.

K.I. Bár ott a helyzet éppen a fordítottja volt, a MÁV akart megszabadulni a zenekartól, a mi esetünkben pedig mi szeretnénk megszabadulni a Filharmóniától. Ez teljesen új felállítás.

K.T. A Filharmónia kötelékében vagyunk, s ez rányomja a bélyegét munkánkra, hiszen egyedül, önállóan nem tudunk lépni, mert a műsorokat, helyszíneket, időpontokat a szereplőket, mindent a Filharmónia

határoz meg. Eddig semmibe nem volt beleszólásunk, el kellett fogadnunk mindezt. Ha pedig a dolog anyagi oldalát nézzük, ott is voltak nézeteltérések.

Z.T. Ez egy rettentően szerencsétlen helyzet, ahhoz tudnám hasonlítani mint amilyen egy már dolgozó gyerek kapcsolata a szüleivel, aki hazaadja a fizetését úgy ahogy van, ezért megkapja az ellátását, meg némi zsebpénzt, de sosem tud önálló lenni, mert nincsen semmi perspektívája. Nem érdekelt abban, hogy esetleg több munkát vállaljon, jobban dolgozzon, jobban csinálja a munkáját, hiszen úgylis vissza van szorítva.

K.T. Arról van szó, hogy ez a struktúra amiben dolgozunk, teljesen elavult, korszerűtlen. Megállapították például, hogy egy tuttistának - akire a legnagyobb teher hárul - havi 32 szolgálatot kell teljesítenie, ez ha most le is csökkent 28-ra, 32-ig nem fizetnek túlszolgálatot.

Gyakorlatilag egy elszámolás működik, vagyis hogy „megvolt” a koncert, „ki lehet pipálni”. Teljesítette a dolgozó a feladatát vagy nem. Most viszont a zenekarok között egy verseny alakult ki, lásd Fesztiválzenekar, amelyik egy korszerű struktúrában működő jó zenekar, ők felkészülnek bizonyos produkcióra, és annyit próbálnak, amennyire szükség van. Ha kell, sokkal többet, akár háromszor annyit mint mi. Sajnos mi nem tudunk így dolgozni.

Mit tud tenni ebben a helyzetben a művészeti tanács?

K.T. Korábban, amikor még zenekari bizottságként működöttünk, sikerült elérnünk, hogy bevezették a négyórás délelőtti próbákat.

K.I. Ebben nagy része volt a zenekari bizottságnak.

K.T. Igen, mi proponáltuk ezt nagyon erősen, kötöttük az ébet a karróhoz, hogy ezt elérjük, mivel nem láttuk értelmét a délutáni próbáknak.

K.T. Megpróbálunk eredményt elérni, de amíg kötöttek a jelenlegi merev struktúrák, hiába van akármilyen véleményünk, hiába érti meg a felettes szerv, a struktúra az áll, és

azon pillanatnyilag nem lehet változtatni. Teljesen más környezetbe kell helyezni az egészet.

Mit várnak az új művészeti vezető, Kiss András működésével kapcsolatban?

K.T. Ez sem egy kialakult dolog. A Hangversenyzenekar főzeneigazgatója Kobajashi Ken-ichiro, valójában ő a művészeti vezető, de az év legnagyobb részében nincsen Magyarországon, ezért felkérte jelenlegi koncertmesterünket Kiss Andrást, hogy meghatározatlan időre vállalja el ezt a megbízatást, és helyettesítse akkor, amikor nincsen itt. Kiss Andrásnak azonban szintén igen sok az elfoglaltsága.

Milyen konkrét feladatokkal találkoztak működésük rövid ideje alatt?

Z.T. Ha létrejön az önállósulás, akkor fog kialakulni, hogy az egyes csoportoknak, tisztségviselőknek milyen feladatai lesznek a zenekarban.

Mikor szoktak összeülni a bizottságban?

K.I. Túlzott fontosságot nem tulajdonítunk a dolognak, hogy rendszeresen összeüljünk megbeszélni a problémákat. Nincsen hivatalos jellege.

K.T. Ahogy már mondtuk, az igazgató úr időnként összehívja a bizottságot.

Mit tud tenni a bizottság abban az esetben, ha észreveszik némelyik zenekari tag alul teljesít, például állandóan hamis?

K.T. Ha valaki kifejezetten gyenge, rendszeresen a várakozás alatt teljesít, azt szóvá tesszük, de szinte nem is kell szóvá tenni, mert egy idő múlva mindenki hallja, a zenekar valamennyi tagja észreveszi. A vezetőség többnyire ott van a koncerteken, így ők is hallják. Kiss András első koncertmester például, aki hivatalból szintén tanácsadója, tagja ennek a testületnek, s elég határozottan meg is mondja az észrevételeit.

Z.T. Ebben a kérdésben van egy olyan tapasztalatom, hogy van a zenekarban egy másik testület, amelyik hivatalból talán nem is létezik, de néha összehívják, ez egy szólamvezetői értekezlet, ahol az összes szólamvezető ott van, eddig ott kerültek terítékre ilyen problémák, és szerintem ők azok akik ehhez a kérdéshez érdemben hozzászólhatnak.

Hogyan tudják munkájukat a szakszervezettel összehangolni?

Z.T. Vitázunk, pontosan azért, mert a szakszervezet, és a közalkalmazotti tanács is egy érdekvédelmi szervezet, ők az egyéni érdekeket védik, mi pedig a zenekar művészi értékét, s ez nem mindig egyezik, emiatt gyakran vannak vitáink.

Ha megtörténik az önállósulás, mit gondolnak milyen feladatok várnak a művészeti tanácsra?

K.T. A tényleges szétválás 96-97 fordulója körül várható.

Z.T. Az, hogy mit jelent ha egy zenekar önálló, ebben a tapasztalatunk elég kevés. A feladatok elosztása nyilván az igazgató dolga lesz, így akkor derül ki majd, hogy mit és hogyan fogunk csinálni a továbbiakban.

K.T. Megint vissza kell hogy térjek a struktúrához. A jelenlegi körülmények között, amikor túl sok a koncert, és emiatt kevés az időnk, nehéz meghatározni azt, hogy mit lehet megkövetelni az egyes zenekari tagtól, például a tuttisztától, aki szinte mindig játszik. Mi az ami elvárható, mi az ami megkövetelhető, minőségben és mennyiségben. Ha kialakul az új struktúra, - márpedig ki kell hogy alakuljon, - akkor reméljük több idő lesz a felkészülésre.

A próbarend úgy lesz elosztva, hogy nem egy tutti próbával kezdünk, hanem a próbát megelőzi egy egyéni felkészülés otthon, vagyis a kijelölt zenekari anyagokat már előre megkapjuk, hogy fel tudjunk készülni. Két produkció között akár két hét szünet is lehet. A tagok otthon megtanulják a kijelölt anyagot, utána összeülnek a szólamvezetővel szólampróbára, és így amikor már mindegyik csoport felkészült, utána lenne a zenekari próba a karmesterrel, esetleg előtte még egy próba korrepetítor karmesterrel.

Ilyenformán az együttes zenekari munkánk egészen más színvonalról indulna, mint most. Ebben már meg lehetne követelni az egyes tagoktól, hogy ne játsszanak gígszerűen, más hangokat, vagy hamisan. A mostani helyzetben ezt csak kirívó esetekben követelhetjük meg, tudjuk egyáltalán szóvá tenni.

K.I. Ehhez annyit tennék hozzá, szerintem, ez akkor működne hatékonyan, ha az első próba mégis egy összpróba lenne, és utána lennének a szólampróbák.

Z.T. Főleg ismeretlen daraboknál ez csak így működik.

K.T. Természetesen ez is egy megoldás, de az otthoni felkészülést ez sem zárja ki. Nyilván a fúvósok, akik egyben szólisták is, mivel egy-egy szólamot játsszanak, rájuk nagyobb felelősség hárul, ezért ők általában felkészültebbek. Ott, ahol egy szólamban tizen, tizenhatan vannak, ott más a helyzet.

Z.T. Abban reménykedünk, hogy majd az új helyzettel sok minden megváltozik, mégpedig előnyösen.

K.T. Sok munkánk a Művészeti Bizottságban eddig még nem volt, és reméljük a jövőben még kevesebb lesz, mert ha az elvárásaink beigazolódnak, akkor majdhogynem szükségtelenné kellene hogy váljon a tevékenységünk, vagyis csak minimális feladat hárulna ránk. Ideális helyzetben ez talán így működik.

Z. T. Szerintem nem biztos hogy ez így van, mert egy önálló zenekarnál sokkal több olyan kérdés van, amihez esetleg hozzászólhatunk, például a műsor kialakításához, karmesterek meghívásához, amibe most gyakorlatilag nincs beleszólásunk.

K.T. Van egy alapítványunk, ez a problémáink megoldásában segítségünkre van, és lesz majd, hiszen a hangszerállományunk állapota nagyon rossz, felújításra szorul, bizonyos hangszereink hiányoznak, tehát rengeteg tennivaló vár ránk is, meg az egész zenekarra.

Így látják ők hárman a négytagú művészeti bizottságból jelenlegi helyzetüket, munkájukat, és a bizottságra váró feladatokat.

Reméljük és bízunk abban, hogy az új helyzet kedvezően befolyásolja a zenekar életét, munkáját. Várjuk a további híreket és beszámolókat.

Balogh Beatrix

